

L'anhelat somni d'una nit d'hivern

Daniela T. Montoya

Goran Paskaljevic, el director de *Sueño de una noche de invierno* (2004) reivindicava la necessitat de fer aquesta pel·lícula quan, al presentar-la durant el passat festival de Sant Sebastià (on se'n dugué el premi especial del jurat), criticava que "les forces polítiques derrotades a Sèrbia comencen a renéixer i a tornar a l'escenari polític. Si és tan fàcil oblidar un passat tan dolorós, s'ha de pensar en la quantitat d'autisme que patim." Així, mitjançant la història d'una nina autista, Paskaljevic es proposa parlar metafòricament sobre un tema que li és *especialment* pròxim: l'autisme del poble serbi, que sembla viure una amnèsia col·lectiva per tal de no desvetllar la realitat (postbèl·lica) que l'envolta.

El punt de partida del film s'estableix amb la reaparició de Lazar Ristovski¹ en el seu antic domicili, que es troba ocupat per una nina autista (Jovana Mitin) i la seva mare (Jasna Zalica). La primera reacció de Lazar serà desempallegar-se d'aquestes dues refugiades acompanyant-les fins a un centre on se'n puguin fer càrrec, però el fet de veure directament l'escassetat de mitjans que disposen i la corresponent precarietat amb què haurien de viure li fan canviar d'opinió. Aleshores, l'aparent aspre Lazar decideix fer l'esforç de conviure amb elles.

A partir d'aquí, el film s'encamina "tan sols" a aproximar-nos la senzilla

quotidianitat d'aquesta convivència (necessària?), basada en el suport mutu, amb el qual anirem descobrint el passat de cadascun d'ells: Jasna, abandonada pel seu marit quan va descobrir l'autisme de Joana, i que sobreviu a la marginació social dels veïns fent feina de cambra; i Goran, qui ha sortit de la presó havent complert deu anys de condemna per un "desafortunat" assassinat a un bar (lloc a on va recalar després de desertar durant la guerra serbobosniana). Mentre transcurren els dies d'un gèlid hivern, s'estableix un peculiar triangle d'atracció mútua: Jasna s'intriga (però mai interroga) per saber l'origen dels malsons que turmenten Goran; aquest, tracta de comprendre el món entotsolat en què viu Joana i, sense resignar-se a acceptar que es tracta d'una malaltia, s'esforça (infructuosament) per intentar retornar-la a la realitat. Però, aquesta *somniada* convivència es veurà sobtadament trencada.

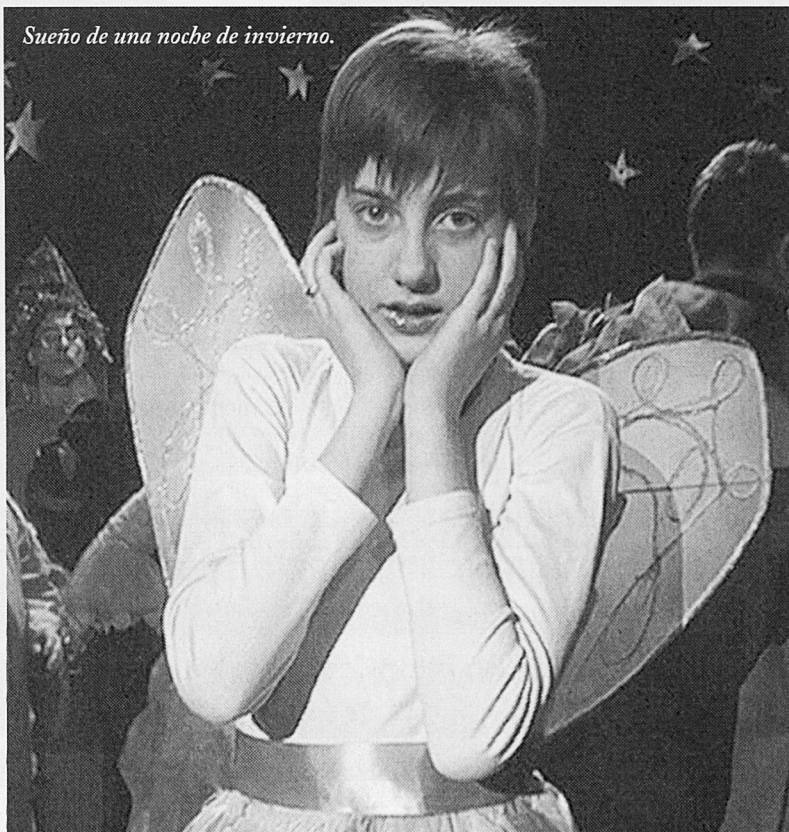
Veiem, així, més d'una similitud entre el protagonista (incansable lluitador pel desvetllament de la nina, a més d'exclòs de la societat a causa de l'empresonament) i el director de la pel·lícula (qui va patir l'exili per mor de l'estrena del seu anterior film *El polvorin* (1998), en què criticava el règim de Milosevic; i que, com ja hem dit abans, es plantejava realitzar aquest altre com a necessitat moral perquè el poble serbi surti de l'actual autisme que està vivint). "Només enfrontant-nos al passat i acceptant-lo sen-

se que hagi de tenir un final feliç, podrem crear un futur millor", són les paraules que va dir Paskaljevic a l'esmentat festival, i que ens podríem guiar per comprendre el final de *Sueño de una noche de invierno* (film diametralment oposat, no només per la seva cruesa estètica, a *La vida es un milagro* (2005), del seu contemporani Emir Kusturica).

Tot i no ser una pel·lícula política, sí que té un clar rerefons ètic a causa del *vital* compromís que assumeix Goran Paskaljevic-Lazar amb el seu poble. Es tracta d'una crida a la reconstrucció mitjançant l'esforç de conviure, ardu treball en mans de cada individu, de cada veí, que requereix la constància del dia a dia, i no les "bones" paraules amb què s'omplen la boca alguns polítics o ideòlegs. Tot això apel·lant sempre al sever record de les desastroses conseqüències bèl·liques, que encara avui dia perduren, degudes a la desavinença o als interessos partidistes.

Només queda demanar-se si aquesta pel·lícula es refereix tan sols a la situació postbèl·lica als Balcans, o també té una vessant universalista i es podria traslladar a aquelles terres on s'emfatitza la diferència com a excusa per dur a terme la disgregació?

(1) Cal dir que, amb un afany naturalista, el director manté per als personatges els mateixos noms que els actors tenen a la vida real; a més que la nina autista del film també ho sigui a la realitat.

Sueño de una noche de invierno.

Goran Paskaljevic.